

OBSERVATORI
DESC
MEMÒRIA 2011

www.observatoridesc.org

www.observatoridesc.org

SUMARI

1	Presentació	5
2	L'Observatori DESC	9
	Què és l'Observatori	9
	Eixos de treball	10
	Integrants	11
	Contacte	12
3	Activitats 2011	13
	Exigibilitat dels DESC	13
	Dret a l'habitatge i dret a la ciutat	18
	Dret a l'alimentació i a la sobirania alimentària	25
	Els DESC i les dones	33
4	Resum econòmic	37

1. PRESENTACIÓ

L'any 2011 ha estat un any marcat per l'aprofundiment de les retallades de drets socials impulsades tant des del govern central com des dels diferents governs autonòmics i locals. Així, a instàncies de les agències de taxació de deute i d'altres organismes internacionals però també dels representants de la patronal i de les entitats financeres estatals s'han dut a terme importants retrocessos en la protecció de drets i prestacions socials bàsiques.

En l'àmbit laboral, el govern de Rodríguez Zapatero va endurir la contra-reforma laboral aprovada l'any anterior afavorint els acomiadaments per part de les empreses i afeblint, en canvi, els mecanismes de negociació col·lectiva. Les greus retallades en educació, per la seva banda, van motivar una crítica per part de la Comissió Europea davant d'una disminució pressupostària de 1.800 milions d'euros. Alhora, el govern central va dur a terme una nova reforma legislativa per facilitar els desnonaments per impagament de lloguer i en matèria de salut, el govern de la Generalitat de Catalunya va començar a elaborar una proposta de re-pagament dels medicaments per part dels usuaris. La partida pressupostària més afectada va ser la destinada a promoure la solidaritat amb els pobles del Sud.

El rebuig social a les retallades va expressar-se el 15 de maig en una manifestació multitudinària d'àmbit estatal que va culminar en la constitució del moviment 15M. Aquest moviment ha generat un important debat entorn la necessitat d'adoptar polítiques orientades a castigar els culpables de la crisi i aturar les retallades.

En aquest context, l'Observatori va centrar els seus esforços en mostrar la il·legalitat de moltes de les polítiques adoptades i la necessitat d'un canvi de rumb que enforteixi els drets socials de les persones i col·lectius en situació de vulnerabilitat.

Aquesta va ser la visió dels Cursos Anuals, el Cours de Drets Socials i del Cours pel Dret a l'Habitatge, i la d'altres iniciatives com la II Trobada Franco-Ibero-Americana de Drets Socials, Drets socials i crisi econòmica mundial, o la Taula rodona: Propostes de política pública per fer front a la insolvència familiar en l'àmbit de l'habitatge habitual.

Aquest és també el sentit del llibre, No hi ha drets. La il·legalitat del poder en temps de crisi de Jaume Asens i Gerardo Pisarello, i de la publicació La Unió Europea i la crisi alimentària. Impactes de la Política Agrària Comuna en el dret a una Alimentació Adequada, d'Enrique González.

La VI Edició del Curs de Drets Socials es va presentar sota el títol "La defensa dels drets socials davant les retallades". Durant els mesos de maig i juny, al llarg de 12 sessions es van tractar qüestions com la contrareforma laboral aprovada pel govern de Rodríguez Zapatero, els desnonaments per motius econòmics o el paper de la Unió Europea en la crisi alimentària global i les propostes de re-pagament en l'àmbit de salut. Per la seva banda, la III Edició del Curs pel Dret a l'Habitatge, El Dret a un habitatge digne: polítiques públiques i d'altres mecanismes per a fer-lo efectiu, va constar de 7 sessions on es va analitzar el contingut del dret a l'habitatge, en el marc del dret a la ciutat, amb l'objectiu d'avaluar els avenços, els límits i els reptes de les polítiques habitacionals en curs des d'una perspectiva de drets.

I per tal de denunciar l'actuació de les agències internacionals de taxació de deute, l'Observatori DESC juntament amb ATTAC va presentar una querrela davant l'Audiència Nacional per alteració del preu del deute públic i utilització il·legítima d'informació qualificada en benefici propi contra Moody's, Fitch i Standards and Poor's. En quant al treball d'incidència d'àmbit internacional es va treballar en l'elaboració d'un informe conjunt amb d'altres plataformes i entitats sobre la situació dels drets socials a l'estat espanyol. Aquest informe té com a objectiu contrastar la informació aportada pel govern espanyol davant el Comitè DESC de Nacions Unides. Alhora, es va participar en l'elaboració de l'Informe Internacional del Dret a l'Alimentació i en la plataforma virtual de discussió sobre Dones i Habitatge promoguda per la Relatora pel Dret a l'Habitatge de Nacions Unides, Sra. Raquel Rolnick.

La perspectiva des de la qual es van promoure els espais de reflexió no ha estat simplement de denúncia, sinó que aposta, en diferents àmbits, tant per una reinvençió garantista dels drets socials clàssics com per la reivindicació de nous drets. Aquest és precisament el sentit de les publicacions col·lectives: El Dret a la Ciutat, elaborada per l'Observatori DESC amb l'Institut de Drets Humans de Catalunya, i de l'informe, 'Anàlisi socio-jurídic de la trata de persones amb finalitat de prostitució forçada: eines per a una intenció des d'una perspectiva de drets, treballat conjuntament amb l'organització en defensa dels drets de les dones, Genera, i del grup d'investigació vinculat a la Universitat Autònoma de Barcelona, Antígona. En aquest mateix sentit, es va

participar en l'impuls de la Iniciativa Legislativa Popular per la dació en pagament i el lloguer social i contra els desnonaments.

En resum, al llarg del 2011 es van tractar qüestions com l'articulació pel dret a la ciutat i a la sobirania alimentària, la necessitat d'una reforma legislativa que aturi els desnonaments per motius econòmics i cancel·li el deute hipotecari amb el lliurament de l'habitatge, i en general, la reivindicació d'una sortida justa de la crisi que enforteixi la construcció democràtica dels drets socials.

2. L'OBSERVATORI DESC

QUÈ ÉS L'OBSERVATORI

L'Observatori de Drets Humans DESC es va crear el 1998 amb motiu del 50è aniversari de la Declaració Universal dels Drets Humans de 1948 amb la finalitat de promoure una visió integral dels Drets Humans que reconegui que els drets humans -civils, polítics, socials, culturals i ambientals- són drets fonamentals de totes les persones.

La vulneració dels drets humans obeeix especialment a les desigualtats de poder existents a la societat. Tanmateix, la percepció devaluada dels drets socials i ambientals en relació a d'altres drets considerats fonamentals requereix accions específiques. Accions orientades d'una banda a desmuntar la vigència, entre els operadors jurídics, de la tesis dels drets socials com a simples principis rectoros o com a drets no justiciables, i d'una altra banda, a fomentar la interpretació dels drets humans a partir dels principis d'indivisibilitat, interdependència i universalitat.

En aquest sentit, l'Observatori duu a terme accions de promoció dels drets socials com a drets fonamentals, participa en campanyes locals i internacionals de reivindicació de drets, i realitza accions d'investigació i denúncia. Tot plegat amb l'objectiu de fer dels drets expectatives plenament exigibles davant del poder, i en instruments aptes per garantir les necessitats bàsiques i l'autonomia de llurs destinataris.

EIXOS DE TREBALL

L'Observatori treballa per la promoció dels drets socials i ambientals entesos des d'una perspectiva feminista i sensible amb les desigualtats Nord/Sud. Les línees d'intervenció són:

- **Exigibilitat dels DESC**
- **Dret a l'Habitatge i a la Ciutat**
- **Dret a l'Alimentació i a la Sobirania Alimentària**
- **DESC i Dones**

Aquestes temàtiques es treballen a partir de diferents accions:

- **Formació:** Organització de fòrums, seminaris i cursos de formació
- **Incidència política:** Participació en campanyes i xarxes, litigi estratègic i presència als mitjans de comunicació
- **Investigació:** Elaboració d'estudis i publicacions

Totes tres temàtiques es promouen a partir de 3 àmbits d'acció:

- **Amèrica Llatina:** mitjançant projectes de cooperació internacional, principalment a la zona andina d'Amèrica Llatina i al Paraguai
- **Catalunya:** a partir del treball en xarxa, de la participació en campanyes, i d'accions d'incidència política i de formació
- **Internacional:** mitjançant la incidència a Nacions Unides i la implicació en xarxes i campanyes

L'Observatori forma part de les següents xarxes:

- **Internacionals:**
  - International Network for Economic, Social and Cultural Rights (ESCR-Net)
  - Habitat International Coalition (HIC)
  - Observatori Internacional del Dret a l'Alimentació i la Nutrició
- **Locals:**
  - Consell Social de l'Habitatge de Barcelona
  - Observatori de Drets Humans a la Ciutat. Barcelona.
  - Assemblea per la Sobirania Alimentària de Catalunya
  - Federació Catalana d'ONG de Drets Humans

INTEGRANTS

JUNTA DIRECTIVA

Presidència: el mes de novembre Eva Labarta, advocada, Secretària de l'Il·lustre Col·legi d'Advocats de Barcelona va esgotar el seu període com a Presidenta i va ser substituïda per Jordi Borja, geògraf-urbanista, responsable de l'Àrea de Gestió de la Ciutat i Urbanisme de la Universitat Oberta de Catalunya (UOC).

Vicepresident: Gerardo Pisarello, professor de Dret Constitucional de la Universitat de Barcelona

Secretari: Jaume Asens, advocat, vocal de la Comissió de Defensa del Col·legi d'Advocats de Barcelona

Vocals:

- Eva Labarta, advocada, vocal del Col·legi d'Advocats de Barcelona
- Celeste Arella, advocada, vocal de Dones Juristes
- Jaume Saura, professor de Dret Internacional Públic de la Universitat de Barcelona, vocal de l'Institut de Drets Humans de Catalunya

ENTITATS

- Associació Catalana de Professionals per a la Cooperació (ACPC)
- Associació Catalana de Juristes Demòcrates
- Fundació Comaposada-UGT de Catalunya
- Juristes sense Fronteres
- Associació Catalana de Defensa dels Drets Humans
- Fundació Pau i Solidaritat-CCOO de Catalunya

OBSERVADORS

- Amnistia Internacional – Catalunya

EQUIP TÈCNIC

- Vanesa Valiño, Direcció
- Ada Colau, Habitatge
- Laia Fargas Fursa, Relacions amb Amèrica Llatina
- Alma Cortés, Administració i Comptabilitat
- Agueda Bañón, Comunicació i Suport Tecnològic

CONTACTE

C/ CASP 43, BAIXOS

08010 BARCELONA

T. 93 302 68 82

info@observatoridesc.org

www.observatoridesc.org

3. ACTIVITATS 2011

EXIGIBILITAT DELS DESC

FORMACIÓ

SISENA EDICIÓ DEL CURS DE DRETS SOCIALS: "LA DEFENSA DELS DRETS SOCIALS DAVANT LES RETALLADES"

Del 4 de maig al 15 de juny de 2011

Lloc: Centre Cívic Pati Llimona

Organitzat per: Observatori DESC

Amb el suport de:

Generalitat de Catalunya

Amb la col·laboració:

dret al Dret

La Sisena Edició del Curs de Drets Socials va constar de 12 sessions dividides en dos grans blocs. En el primer bloc es va tractar l'exigibilitat dels drets socials, tant en l'àmbit internacional i europeu, com en l'estatal i autonòmic. També es van analitzar críticament els límits i les possibilitats de la incorporació de l'enfocament de drets humans en les polítiques de cooperació internacional. Alhora, es va dedicar una sessió espe-

6a EDICIÓ DEL CURS DE DRETS SOCIALS LA DEFENSA DELS DRETS SOCIALS DAVANT LES RETALLADES

DEL 4 DE MAIG AL 15 DE JUNY

Dilluns i dimecres de 18.30 a 20.30h.

Centre Cívic Pati Llimona C/Regomir, 3.

Preu 70€ (consultar tarifes especials)

Inscripcions:

formacio@observatoridesc.org / 933.026.882

Mes informació: www.observatoridesc.org

PRESENTACIÓ

Dimecres 4 de maig... Conceptes fonamentals en matèria de drets socials.

PRIMER BLOC: LA PROTECCIÓ DELS DRETS SOCIALS EN ELS DIFERENTS AMBITES

Dilluns 9 de maig... La protecció dels drets socials en l'àmbit internacional: límits i possibilitats

Dimecres 11 de maig... Obstacles en el reconeixement dels drets socials, el cas de la Unió Europea i de l'estat espanyol.

Dilluns 16 de maig... L'enfocament de drets en les polítiques de cooperació internacional: canviar-ho tot per a que res canviï?

Dimecres 18 de maig... Les empreses transnacionals com a vulneradores de drets socials.

SEGON BLOC: PROPOSTES DAVANT LES RETALLADES DE DRETS SOCIALS

Dilluns 23 de maig... Dones i drets socials: de la crisi de la cura a la reorganització del sistema econòmic.

Dimecres 25 de maig... Discursos entorn els drets socials de les persones immigrades. Legitimació de restriccions i xenofòbia.

Dilluns 30 de maig... La contra-reforma laboral i el dret del treball com a projecte igualitari.

Dimecres 1 de juny... Europa i la crisi alimentària. Propostes des de la sobirania alimentària.

Dilluns 6 de juny... Els desnonaments per motius econòmics com a vulneració del dret a un habitatge digne: Per una nova cultura de l'habitatge.

Dimecres 8 de juny... Les propostes de re-pagament i la defensa del dret a la salut.

CLOENDA

Dimecres 15 de juny... Presentació del llibre "No hi ha drets: garantisme en temps d'excepció"

cífica a abordar els impactes de les empreses transnacionals en el gaudiment dels drets socials.

El segon mòdul del curs es va dedicar a debatre respecte qüestions de plena actualitat com la contrareforma laboral recentment aprovada pel govern de Rodríguez Zapatero, els desnonaments per motius econòmics o el paper de la Unió Europea en la crisi alimentària global i les propostes de re-pagament en l'àmbit de salut. Alhora, es van tractar problemàtiques que afecten el col·lectiu de persones immigrades.

Per afavorir el màxim d'audiència es van oferir diverses modalitats d'assistència amb diferents preus. En tots els casos es van fer descomptes per a persones en atur, estudiants, o amb treballs precaris. Alhora, es va

permetre la participació de persones interessades en sessions concretes. Aquesta flexibilitat va possibilitar l'assistència de més de 20 persones a cada sessió. La valoració del públic va ser del tot favorable tant a la temàtica, com a la presentació de les lliçons, professorat, etc.

DRETS SOCIALS I CRISI ECONÒMICA MUNDIAL. II TROBADA FRANCO-IBERO-AMERICANA DE DRETS SOCIALS

28 de novembre de 2011

Lloc: Facultat de Dret de la Universitat de Barcelona

Organitzat per: Observatori DESC i Doctorat en Ciutadania i Drets Humans de la Universitat de Barcelona

Amb el suport de:

28 NOV 2011 II TROBADA FRANCO-IBERO-AMERICANA DE DRETS SOCIALS

DRETS SOCIALS I CRISI ECONÒMICA MUNDIAL

FACULTAT DE DRET - SALÓ DE GRAUS - UNIVERSITAT DE BARCELONA
Inscripcions gratuïtes: formacio@observatoridesc.org - tel.: 93.302.68.82

9,30-11,30h: Els drets socials: passat i present

- Florence Gauthier, Universitat Paris 7. Denis Diderot, França
- Antoni Domènech, Universitat de Barcelona
- Moderador: Gerardo Pisarello, Universitat de Barcelona - Observatori DESC

12-14h: Els drets socials dintre i fora de les fronteres estatals

- Rodolfo Arango, Universidad de Los Andes, Colòmbia
- José Antonio Estévez, Universitat de Barcelona
- Moderador: Ricardo García Manrique, Universitat de Barcelona

15,30-17,30h: La realització dels drets socials en temps de crisi

- Carlos Miguel Herrera, Universitat Cergy-Pontoise, França
- Encarna Bodelón, Universitat Autònoma de Barcelona
- Moderador: Jaume Saura, Universitat de Barcelona - Observatori DESC

Organitzen:

Amb la col·laboració de:

Secció de Filosofia del Dret
Doctorat en Ciutadania i Drets Humans

La jornada, d'un dia de duració, va constar de tres taules rodones. La primera, sobre "Els drets socials: passat i present", va comptar amb la participació d'Antoni Domènech, Universitat de Barcelona (UB), i Florence Gauthier de l'Université Paris 7, Denis Diderot, França. Durant el segon bloc el debat va ser sobre "Democràcia, drets humans, i esquema fiscal" amb intervencions de Rodolfo Arango, de La Universidad de Los Andes, Colòmbia i José Antonio Estévez, de la UB. La jornada va concloure amb "La realització dels drets socials en

temps de crisi", amb Carlos Miguel Herrera, Universitat Cergy-Pontoise, França, i Encarna Bodelón de l'Universitat Autònoma de Barcelona.

Els resultats aconseguits tant en termes de debat com d'aforament van ser molt positius. Destacar, en aquest sentit, que entre el públic hi havia nombrosos professors i estudiants molts d'ells vinculats a la facultat de dret de la UB però també d'altres disciplines.

ACCIONS D'INCIDÈNCIA I PARTICIPACIÓ EN CAMPANYES

TREBALL AMB NACIONS UNIDES

Una tasca central durant l'any 2011 ha estat la preparació del procés d'avaluació per part del Comitè de Drets Econòmics, Socials i Culturals de Naciones Unidas (Comitè DESC) de l'acompliment dels drets reconeguts al PIDESC per l'Estat espanyol. La revisió de Naciones Unidas dels diferents Estats que han ratificat el PIDESC es produeix cada 6 anys aproximadament i constitueix una important oportunitat per visibilitzar en l'àmbit internacional possibles vulneracions sistemàtiques de dret socials a l'interior dels Estats.

Amb l'objectiu de contrastar la documentació aportada pel govern central,

Informe Conjunto al Comité de Derechos Económicos, Sociales y Culturales

---

Con motivo del examen del 5º informe periódico de España

48º periodo de sesiones mayo 2012

PRESENTADO POR:

- CENTRO POR LOS DERECHOS ECONÓMICOS Y SOCIALES (CES)
- OBSERVATORIO DE DERECHOS ECONÓMICOS, SOCIALES Y CULTURALES (OBSERVATORIO DESC)
- ASOCIACIÓN ESPAÑOLA PARA EL DERECHO INTERNACIONAL DE LOS DERECHOS HUMANOS (AESIDI)
- COMITÉ ESPAÑOL DE REPRESENTANTES DE PERSONAS CON DISCAPACIDAD (CECRM)
- CONFEDERACIÓN ESPAÑOLA DE ASOCIACIONES DE FAMILIARES Y PERSONAS CON ENFERMEDAD MENTAL (CEAFEM)
- COORDINADORA DE ONG PARA EL DESARROLLO-ESPAÑA
- CREACIÓN POSITIVA
- FEDERACIÓN DE ENTIDADES DE APOYO A LAS PERSONAS SIN VIGAS (EAPVI)
- FUNDACIÓN SECRETARIADO GITANO
- FUNDACIÓN TRIÁNGULO
- MEDIOS DEL MUNDO
- MOVIMIENTO CUARTO MUNDO ESPAÑA
- PLATAFORMA CENTRAL DE ENCUENTRO PARA LA DEMOCRATIZACIÓN DE LA OCEC (PUEDO)
- PROVIENDA
- RED ACTIVAS
- RED DE LUCHA CONTRA LA POBREZA Y LA EXCLUSIÓN SOCIAL (ESPEPE)
- RED ESPAÑOLA CONTRA LA TRATA DE PERSONAS
- SAVE THE CHILDREN

(Presentado el 15 de marzo de 2012)

l'Observatori DESC i el Centro por los Derechos Económicos y Sociales van treballar en la coordinació d'un informe alternatiu que documentés l'impacte de les polítiques impulsades en el context

de crisi en la satisfacció de drets socials bàsics como ho són els drets laborals, el dret a un habitatge digne o el dret a una educació de qualitat.

Aquesta informació es presentarà als membres del Comitè DESC durant el mes de maig de 2012 a la seu de Nacions Unides a Ginebra, Suïssa. El Comitè, a partir de l'anàlisi de l'informe governamental i dels que presentin les organitzacions, i de la interlocució amb els representats de l'estat espanyol emetrà unes recomanacions. Aquestes recomanacions, en la mesura en què reconeixin les demandes socials serviràn per recolzar el treball de reivindicació i denúncia impulsat des de les plataformes i associacions de base.

COMUNICAT AMB MOTIU DEL DESALLOTJAMENT DE PLAÇA CATALUNYA (MAIG 2011)

L'Observatori DESC, juntament amb la Comissió de Defensa dels Drets de la Persona del Col·legi d'Advocats de Barcelona, la Federació de Veïns de Barcelona (FAVB) i l'Associació Catalana de Defensa dels Drets Humans (ACDDH), van emetre un comunicat conjunt per manifestar el seu rebuig davant la intervenció policial contra l'acampada de Plaça Catalunya.

PRESENTACIÓ DE UNA QUERRELLA CONTRA LES AGÈNCIES PRIVADES DE QUALIFICACIÓ DEL RISC

El mes de març l'Audiència Nacional va admetre a tràmit la querrella penal contra les agències de qualificació de deute, Moody's, Fitch i Standard's and Poor's per alteració del preu del deute públic i utilització il·legítima d'informació qualificada en benefici propi presentada per l'Observatori DESC, juntament amb ATTAC i d'altres organitzacions socials.

COMUNICAT AMB MOTIU DE LA REFORMA CONSTITUCIONAL: CONSTITUCIÓ, DÈFICIT I DRETS SOCIALS (AGOST 2011)

El mes d'agost el Govern del Partit Socialista va acordar amb el Partit Popular introduir a la constitució espanyola límits al dèficit i a l'endeutament públics. Per mostrar el desacord davant la reforma constitucional l'Observatori DESC va emetre un comunicat esmentant diferents consideracions entorn la insostenibilitat social de la proposta i reclamant la necessitat d'un debat ciutadà.

PUBLICACIONS

NO HI HA DRETS: LA IL·LEGALITAT DEL PODER EN TEMPS DE CRISI

Autors: Jaume Asens
i Gerardo Pisarello
Editorial: Icaria
Data publicació: 2011

La legalitat actual, enriquida amb tractats, constitucions i cartes que reconeixen drets humans i principis ga-

rantistes, suposa límits i controls a tota mena de poders, públics i privats, d'Estat i de mercat.

Els textos que componen aquest llibre intenten mostrar com, en temps de crisi i mobilitzacions, aquesta legalitat garantista es converteix en un mirall incòmode. Perquè reflecteix l'arbitrarietat jurídica, i ètic-política, de moltes actuacions del poder realitzades en nom del Dret. Però també perquè permet jutjar d'una altra manera els actes de protesta i de desobediència ciutadana que s'aixequen contra ells.

ARTICLES

DEUTOCRÀCIA

Público, 22 de juliol de 2011

Jaume Asens i Gerardo Pisarello

DEMOCRÀCIA BLOQUEJADA

Público, 17 de juny de 2011

Jaume Asens i Gerardo Pisarello

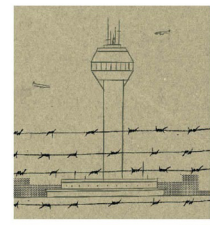
LES AGÈNCIES PRIVADES DE QUALIFICACIÓ DEL RISC, DAVANT ELS TRIBUNALS

Revista electrònica
Sin Permiso,
27 de març de 2011
Gerardo Pisarello
i Jaume Asens

PER A QUI SONEN LES ALARMES?

Público (Catalunya),
8 de gener de 2011
Gerardo Pisarello
i Jaume Asens

DRET A L'HABITATGE I DRET A LA CIUTAT

FORMACIÓ

CURS: EL DRET A UN HABITATGE DIGNE: POLÍTIQUES PÚBLIQUES I D'ALTRES MECANISMES PER A FER-LO EFECTIU

Del 14 de febrer al 9 de març de 2011

Lloc: Il·lustre Col·legi d'Advocats de Barcelona (ICAB)

Organitzat per: Observatori DESC

Amb el suport de:

Segona edició del curs sobre el dret a un habitatge adequat, realitzat amb la col·laboració de la Comissió de Defensa del ICAB i el projecte Dret al Dret de la Universitat de Barcelona.

El curs va constar de set sessions en les que es va analitzar el contingut del dret a l'habitatge, en el marc del dret a la ciutat, amb l'objectiu d'avaluar els avenços, els límits i els reptes de les polítiques habitacionals en curs des d'una perspectiva de drets. Així, es va tractar la regulació del dret en l'àmbit internacional, estatal i autonòmic, fent especial atenció a bones pràctiques dins la Unió Europea.

Però no només es va tenir en compte la gestió pública i el marc normatiu, sinó també el paper de la societat civil i dels tribunals en la seva defensa i protecció. Tot plegat, emmarcat en l'actual context de crisi a partir del tractament de problemàtiques com ara les execucions hipotecàries, l'augment i agilització dels desnonaments per motius econòmics i l'exclusió residencial.

Alhora, en la mesura en què la crisi ha fet palesos els límits de la propietat privada com a règim de tinença majoritari, el curs va finalitzar mostrant les possibilitats del cooperativisme.

El programa va comptar amb la participació d'experts del món acadèmic fonamentalment professors de dret, però també d'arquitectura i sociologia, amb ponents procedents d'organitzacions i movi-

ments del territori que treballen pel dret a l'habitatge, però també amb representants de les administracions públiques.

Un dels elements més positius del curs va ser la participació fixa de prop de 60 persones de diferents procedències, fet que va enriquir molt els debats. D'una banda hi havien bastants tècnics de l'administració

pública; d'una altra banda, persones vinculades a organitzacions veïnals, estudiants i personal d'entitats del tercer sector; i finalment persones de sectors professionals, bàsicament advocats i arquitectes.

EL DRET A UN HABITATGE DIGNE: Polítiques públiques i d'altres mecanismes per a fer-lo efectiu

Del 14 de febrer al 9 de març - Dilluns i dimecres de 18.30h a 20.30h

Programa

Dilluns 14 de febrer

El reconeixement internacional del Dret a l'habitatge i el dret a la ciutat

Vanesa Valiño, Directora de l'Observatori DESC

Jaume Saura, President de l'Institut de Drets Humans de Catalunya i Professor de Dret Internacional Públic de la Universitat de Barcelona

Raul Fernandez Wagner, Arquitecte i impulsor del Moviment per la Reforma Urbana d'Argentina

Dimecres 16 de febrer

El dret a l'habitatge a l'estat espanyol: un dret en (de) construcció?

Gerardo Pisarello, Professor de Dret Constitucional de la UB i Vicepresident de l'Observatori DESC

Jesús Leal, Director del Departament de Sociologia II Universitat Complutense de Madrid.

Dilluns 21 de febrer

La protecció del dret a l'habitatge a Europa: introducció a les polítiques públiques europees i exemples de bones pràctiques

Javier Burón, Advocat dret públic de Cuatrecasas Gonçalves Pereira i ex Viceconseller d'Habitatge del País Basc

Dimecres 23 de febrer

El dret a l'habitatge en l'àmbit autonòmic: normativa i política pública a Catalunya

Juli Ponce, Professor Dret Administratiu de la Universitat de Barcelona

Responsable de política d'habitatge de la Generalitat de Catalunya (a confirmar)

Dilluns 28 de febrer

Exclusió residencial i dret a un habitatge adequat: Assetjament immobiliari, desnonament exprés i sensellarisme.

Jaume Asens, Advocat, Comissió de Defensa del Col·legi d'Advocats i Obs. DESC Salvador Busquets, Fundació Arrels

Dimecres 2 de març

Habitatge i crisi I: Desnonaments per motius econòmics i execucions hipotecàries

Amaya Olivas, Magistrada i membre de Jutges per a la Democràcia

Ada Colau, membre de l'Observatori DESC i de la Plataforma d'Afectats per la Hipoteca

Dimecres 9 de març

Habitatge i crisi II: Alternatives des de la societat civil. Possibilitats i límits de les cooperatives d'habitatge

Federació Uruguaiana de Cooperatives d'Habitatge i Ajut Mutu (FUCVAM)

Sostre Cívic

POSSIBILITATS I LÍMITS DE LES COOPERATIVES D'HABITATGE: COMPARTINT EXPERIÈNCIES AMB EL SUD

9 de març de 2011 al Col·legi

d'Advocats de Barcelona

10 de març de 2011 a la

Confederació d'Associacions

Veïnals de Catalunya (CONFAVC)

En el marc de la II Edició del Curs “El dret a un habitatge digne: polítiques públiques i d’altres mecanismes per a fer-lo efectiu”, es van realitzar dos actes públics en els que, aprofitant la presència de Sebastian Oliveira, membre de la cooperativa d’habitatge FUCVAM, de l’Uruguai, es va poder debatre les possibilitats que ofereix el model cooperatiu en règim de cessió d’us com a forma de tinença que garanteix l’accés a un habitatge digne alhora que impedeix l’especulació. En els actes van participar assistents de diferents àmbits com són l’administració pública, sectors professionals (especialment advocats i arquitectes) i entitats socials, amb una participació destacada del moviment veïnal català.

Ponents:

- **Sebastián Oliveira**, FUCVAM, Uruguai
- **Raül Robert**, Sostre Cívic
- **Ada Colau**, Observatori DESC i CONFAVC

TAULA RODONA: PROPOSTES DE POLÍTICA PÚBLICA PER FER FRONT A LA INSOLVÈNCIA FAMILIAR EN L'ÀMBIT DE L'HABITATGE HABITUAL

14 d’abril de 2011

Lloc: Col·legi d’Advocats de Barcelona

Jornades impulsades per l’Observatori DESC que van tenir com a objectiu conèixer el posicionament del nou govern de Catalunya davant la problemàtica de les famílies que no poden fer front al pagament de l’habitatge, en un context de crisi on es produeixen centenars de milers d’execucions hipotecàries i on la legislació en matèria de lloguer es reforma per agilitzar els desnonaments.

A la jornada van intervenir:

- **Eva Lavarta**, Presidenta de l’Observatori DESC
- **Carles Sala i Roca**, Secretari d’Habitatge i Millora Urbana de la Generalitat de Catalunya.
- **Raquel Alastruey García**, Magistrada del Jutjat de 1a Instància núm. 52 (Barcelona). Coordinadora de la Comissió de Dret Privat de Jutges per la Democràcia.
- **Martí Batllori Bas**, Advocat, Membre del Grup Promotor de la Iniciativa Legislativa per la Dació en Pagament. Professor Associat de Dret Mercantil de la UDG
- **Jesús Sánchez García**, Advocat. Membre de la Comissió de Normativa de l’ICAB.

ACCIONS D'INCIDÈNCIA I PARTICIPACIÓ EN CAMPANYES

SUPORT JURÍDIC A LA PLATAFORMA D'AFECTATS PER LA HIPOTECA

Donant continuïtat a una col·laboració iniciada el 2009, al llarg del 2011 l'Observatori va treballar estretament

amb la Plataforma d'Afectats per la Hipoteca per tal de donar visibilitat a la problemàtica de les persones afectades per hipoteques impagables, així com per avançar en un canvi normatiu que garanteixi el dret a l'habitatge de les milers de famílies afectades per execucions hipotecàries i desnonaments a l'estat espanyol.

INICIATIVA LEGISLATIVA POPULAR PER LA DACIÓ EN PAGAMENT

Entre les accions realitzades en col·laboració amb la Plataforma d'Afectats per la Hipoteca (PAH) destaca la Iniciativa Legislativa Popular (ILP) per portar al Congrés dels Diputats la reforma de la llei hipotecària i de la Llei d'Enjudiciament Civil, amb la finalitat de regular la dació en pagament amb efectes retroactius, la paralització dels llançaments per motius econòmics i la reconversió dels habitatges buits fruit d'execucions hipotecàries en lloguer social assequible.

L'Observatori, conjuntament amb la PAH, UGT, CCOO, CONPVAC i la Taula del Tercer Sector, ha estat entitat del grup pro-

motor de la ILP registrada a la Mesa del Congrés el març de 2011. La llei preveu que a través de la recollida de 500.000 signatures en un termini màxim de 9 mesos, el Congrés ha de debatre les propostes ciutadanes. Malgrat l'ampli suport social i el fort ressò mediàtic de la iniciativa, al llarg de tot el 2011 va ser impossible iniciar la recollida de signatures degut a diversos entrebancs plantejats per la Mesa del Congrés.

CELEBRACIÓ DEL DIA MUNDIAL DE L'HABITAT: DESNONAMENTS PER MOTIUS ECONÒMICS I DRET A LA CIUTAT, COMPARTINT EXPERIÈNCIES AMB EL SUD

3 d'octubre de 2011

En el marc del treball de promoció del dret a un habitatge i a la ciutat, l'Observatori, en col·laboració amb Enginyeria Sense Fronteres i Arquitectes Sense Fronteres, va celebrar el Dia Mundial de l'Habitat amb un acte sobre desnonaments per motius econòmics i dret a la ciutat a l'antic Palau Alòs.

La commemoració del Dia Mundial de l'Habitat es va establir l'any 1986 per l'Assemblea General de Nacions Unides amb l'objectiu de reflexionar sobre la situació de les ciutats al món i de recordar als governs la necessitat de promoure condicions habitacionals i de vida dignes per a tothom.

Finalment, es va fer un comunicat conjunt amb Enginyeria Sense Fronteres i Arquitectes Sense Fronteres "Pel dret a l'habitatge i a la ciutat, aturem els desnonaments per motius econòmics", disponible a la pàgina web de l'Observatori.

Participaron en el acto

- **Lorena Zarate**, Coalició Internacional per l'Habitatge (HIC).
- **Gerardo Pisarello**, Professor de Dret Constitucional - Observatori DESC
- **Ada Colau**, Plataforma d'Afectats per la Hipoteca - Observatori DESC
- **Jaume Saura**, Professor de Dret Internacional Públic - Institut de Drets Humans de Catalunya

---

COMPAREIXENÇA AL PARLAMENT DE CATALUNYA

El dia 25 de juliol, en el marc del debat sobre Mesures contra el Sobreendeutament Personal i la protecció enfront els procediments d'execució hipotecària que afecten l'habitatge habitual, Vanesa Valiño, en representació de l'Observatori DESC, va comparèixer al Parlament de Catalunya.

COMUNICAT: CONTRA ELS DESNONAMENTS PER RAONS ECONÒMIQUES I PER UN “MAI MÉS” A LA CULTURA ESPECULATIVA

17 de gener de 2011

La proposta per la dació en pagament i, en general, altres propostes a favor del dret a l'habitatge impulsades per l'Observatori DESC han anat sumant suports socials i institucionals, fent que el 2011 es presentessin diverses propostes legislatives en aquest sentit. Malgrat això, la ministra d'economia Elena Salgado va rebutjar un cop més la proposta argumentat que aquestes mesures posarien en risc el sistema financer i, per tant, l'economia espanyola. El comunicat dona arguments que desmenteixen aquestes afirmacions, alhora que proposa polítiques alternatives per una sortida justa a la crisi així com garantistes amb els drets humans.

PUBLICACIONS

EL DRET A LA CIUTAT

Data Publicació: 2011
 Autors: Jordi Borja,
 Zaida Muixí, Josep M^a
 Montaner, Aida Guillén,
 Gerardo Pisarello, Jaume
 Saura, i Lorena Zarate

COMUNICAT: FRONT L'AGILITZACIÓ PROCESSAL DELS DESNONAMENTS PER IMPAGAMENT DE LLOGUER

30 d'octubre de 2011

El setembre de 2011 es va aprobar la Llei de Mesures d'Agilització Processal, entrant en vigor el dilluns 30 d'octubre. Aquesta norma agilitza els desnonaments per impagament de lloguer i ve a completar la Llei de Mesures de Foment i Agilització Processal del Lloguer i Eficiència Energètica dels Edificis, anomenada “Llei del desnonament exprés” que va ser aprovada el 2009.

L'Observatori DESC considera que, en l'actual crisi, una mesura com aquesta resulta injustificable i vulnera les obligacions de l'estat espanyol en matèria de drets humans.

Setena publicació de la col·lecció “Drets Humans Emergents” elaborada conjuntament entre l'Institut de Drets Humans de Catalunya i l'Observatori DESC en la qual s'aborda el “dret a la ciutat” a partir de tres grans apartats. En el primer, es defineix el dret a la ciutat en el marc dels drets emergents, es tracten els orígens

del concepte i llurs possibilitats, i quines són les lluites dutes a terme, en especial a Amèrica Llatina. En el segon bloc es tracten diferents dimensions del dret a la ciutat com ara la seguretat, l'espai públic, i la ciutat des d'una perspectiva de gènere.

Per últim, el tercer apartat, està dedicat a plantejar reptes i propostes concretes per a la ciutat Barcelona. Podeu consultar la publicació en paper i en versió digital a la web de l'Observatori, disponible en català i castellà.

ARTICLES

Al llarg de 2011 l'Observatori ha publicat diversos articles, alguns dels quals referents a la defensa del dret a l'habitatge.

• **Habitatge i cultura especulativa**

Jaume Asens i Gerardo Pisarello, 21 de gener de 2011, a Público

• **Dades sobre desnonaments i execucions hipotecàries a Catalunya**

Ada Colau, 15 de febrer de 2011

• **Per una nova cultura de l'habitatge**

Vanesa Valiño, 19 de setembre de 2011 a La Vanguardia

L'OBSERVATORI DESC AL PROGRAMA "SINGULARS" DEL CANAL 33: CASA PER HIPOTECA? DEBAT SOBRE LA DACIÓ EN PAGAMENT

Se oyen voces que piden la "dación en pago", es decir que la persona que no puede pagar la hipoteca dé la vivienda al banco y su deuda quede cancelada. De los pros y contras hablan Ada Coláis, miembro del Observatorio Desc y de la Plataforma de Afectados por la Hipoteca;

y Fernando Pedro Méndez, abogado y registrador de la propiedad.

El vídeo se emitió el 4 de abril de 2011 en el programa Singulares, del Canal 33. El vídeo se emitió el 4 de abril de 2011 en el programa Singulares, del Canal 33.

EL DRET A L'ALIMENTACIÓ I A LA SOBIRANIA ALIMENTÀRIA

FORMACIÓ

EUROPA I LA CRISI ALIMENTÀRIA. PROPOSTES DES DE LA SOBIRANIA ALIMENTÀRIA

Data: 1 juny 2011

Lloc: Pati Llimona

En el marc de la sisena edició del Curs de Drets Socials, Gustavo Duch, Coordinador de la revista "Sobirania Alimentaria, biodiversidad y culturas" i Enrique González, investigador i activista de Drets Humans van impartir la ponència: "Eu-

ropa i la crisi alimentària. Propostes des de la sobirania alimentària". Va presentar la sessió Vanesa Valiño, Directora de l'Observatori DESC.

ACCIONS D'INCIDÈNCIA I PARTICIPACIÓ EN CAMPANYES

COMUNICAT D'ORGANITZACIONS CAMPEROLES, DE PESCADORS ARTESANALS I DE DRETS HUMANS EN LA SETMANA DE LLUITA PAGESA (ABRIL 2011)

L'Observatori es va fer ressó dels pronunciaments de Amics de la Te-

rra Internacional, la Campanya Global per la Reforma Agrària, el Centre d'Estudis pel Canvi en el Camp Mexicà, FIAN International, Focus on the Global South, el Foro Mundial de los Pueblos Pescadores, GRAIN, La Via Campesina, Land Research Action Network i Rede Social Justiça e Direitos Humanos, per prohibir d'immediat l'acapament de terres.

COMUNICAT DE LES DONES DE LA VIA CAMPESINA CONTRA L'ÚS D'AGROTÒXICS (FEBRER 2011)

PUBLICACIONS

LA UNIÓ EUROPEA I LA CRISI ALIMENTÀRIA. IMPACTES DE LA POLÍTICA AGRÀRIA COMUNA EN EL DRET A UNA ALIMENTACIÓ ADEQUADA.

Autor: Enrique González

Octubre 2011

Aquesta publicació elaborada per Enrique González tenia com a objectiu una anàlisi de la Política Agrària Comuna (PAC) des de la perspectiva dels drets humans. Partint de l'actual comerç alimentari global i els seus impactes, s'endinsa en el paper que ha jugat en aquest sistema la PAC. En el segon capítol, s'aborda el reconeixement del dret a l'alimentació en el dret internacional i regional europeu, així com en la normativa espanyola. En el tercer, la PAC es aborda des de les obligacions dels drets humans dels Estats i per acabar, les estratègies de lluita a favor de la sobirania alimentària i la defensa del dret a l'alimentació arreu com alternativa al actual sistema alimentari mundial.

L'Observatori va informar del pronunciament de les dones de Via Campesina al Brasil en les Jornades de Lluites per denunciar la utilització excessiva d'agrotòxics en els conreus brasilenys, com a conseqüència de l'agronegoci.

Els motius pels quals cada cop són més les persones que passen gana al món cal buscar-los en les polítiques financeres i alimentàries impulsades durant els darrers anys per organismes com la Unió Europea mitjançant la Política Agrària Comuna (PAC).

Davant la incontestable situació de crisi alimentària mundial, la Unió Europea ha iniciat un procés de reforma de la PAC que haurà d'acabar el 2020. En aquest procés, l'estratègia de drets es presenta com una eina de certa utilitat davant la lògica del benefici indiscriminat pròpia de les empreses transnacionals.

Per tal d'enfortir el paper del dret a una alimentació adequada en l'actual context de reforma de la PAC el llibre esbossa les principals característiques del dret, alho-

ra que recull les obligacions de la Política Agrària Comuna en l'àmbit de la Unió Europea juntament amb les responsabilitats extraterritorials.

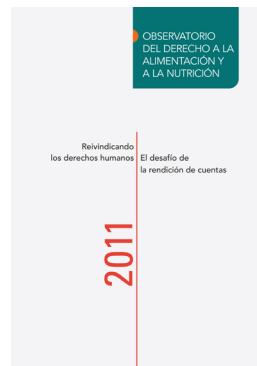

OBSERVATORI INTERNACIONAL DEL DRET A LA ALIMENTACIÓ I A LA NUTRICIÓ “REIVINDICANDO LOS DERECHOS HUMANOS: EL DESAFÍO DE LA RENDICIÓN DE CUENTAS”

L'Observatori DESC integra el Consorci de l'Observatori del dret a l'alimentació i a la nutrició des de l'any 2010. Aquest Consorci l'integren setze organitzacions internacionals que treballen a favor del dret a l'alimentació i la nutrició i que s'articulen en aquest espai per elaborar un informe mundial anual sobre la situació del dret a l'alimentació i la nutrició. La publicació es realitzada gràcies al suport de Brot für die Welt (Pan para el mundo), FIAN Internacional i Organización Eclesiàstica para la Cooperación al Desarrollo (ICCO).

En el marc del Dia Mundial de l'Alimentació 2011 (16 d'octubre), la tercera edició de l'Observatori del Dret a l'Alimentació i a la Nutrició va ser presentada al públic en més de vint països per representants de les organitzacions de la societat civil involucrades en la seva publicació.

L'Observatori del Dret a l'Alimentació i a la Nutrició és la primera i la única publicació internacional periòdica dedicada a fer seguiment de les accions dels Es-

tats en matèria del dret a l'alimentació i la nutrició.

L'edició de l'Observatori del Dret a l'Alimentació i a la Nutrició de 2011 identifica la rendició de comptes com el repte més urgent en la lluita contra la fam. Es subratlla la relació intrínseca entre els drets humans i les obligacions dels Estats per aplicar-los de forma efectiva.

Clarament, les mesures de seguiment basades en l'autoregulació no poden posar fre efectiu a la cobdícia de les corporacions. Són necessaris mecanismes de rendició de comptes que continguin revisions constitucionals i legislatives, avaluació d'estratègies nutricionals a nivell mundial, mesures per prevenir la discriminació de gènere, estudis d'impacte ambiental, lleis contra l'acaparament de terres, etc

ACTUACIONS A AMÈRICA LLATINA

ENFORTIMENT DE SISTEMES DE PRODUCCIÓ SOSTENIBLES EN 16 COMUNITATS CAMPEROLES (SAN PEDRO I ITAPÚA) I ORGANITZATIU AMB ENFOCAMENT DE GÈNERE

Octubre 2009 a setembre de 2011

Lloc: Paraguai

Contrapart local : Centro de

Servicios y Estudios Rurales (CSER)

Import de la subvenció: 235.000 euros

Amb suport de:

A nivell local es treballa, d'una banda, en la millora de la producció agrícola de 400 famílies camperoles mitjançant la recuperació de llavors natives i l'assistència en la implementació de tècniques agroecològiques. I, d'una altra, en l'assistència jurídica en els processos de legalització de terres de 667 famílies camperoles.

A nivell regional i nacional es recolza l'organització i la participació de la població camperola en la definició de propostes legislatives i de polítiques públiques, i es dona suport jurídic per a la canalització de denúncies ambientals. En aquest nivell, es desenvolupen estratègies específiques per enfortir les capacitats organitzatives i de participació de les dones en els espais de decisió, tant a l'interior de les organitzacions citades com en les esferes polítiques.

El projecte té com a objectiu central l'enfortiment de sistemes de producció sostenibles en 14 comunitats camperoles dels departaments de San Pedro i Itapúa, a través de l'accés als recursos productius i l'agricultura agroecològica; així com la promoció del desenvolupament rural sostenible mitjançant la participació de les organitzacions camperoles en la definició de polítiques amb enfocament de gènere. Amb això s'espera millorar la qualitat de vida de les comunitats així com contribuir en l'aplicació efectiva del dret a l'alimentació. Per a això, el projecte intervé en dos nivells: local i regional-nacional.

ENFORTIMENT DEL DRET A L'ALIMENTACIÓ I A LA SOBRIRANIA ALIMEN-TÀRIA DE COMUNITATS CAMPEROLES DELS ESTATS DE PERNAMBUCO I RORAIMA, BRASIL

Novembre 2009 a abril de 2011

Lloc: Brasil

Contrapart local: Movimento De Los Trabajadores Rurales Sin Tierra (MST)

Import subvenció: 195.920 euros

Amb el suport de:

El projecte consisteix en l'enfortiment del dret a l'alimentació i la sobirania alimentària de comunitats camperoles dels Estats de Pernambuco i Roraima al Brasil. A l'Estat de Pernambuco es dóna recolzament a les comunitats de la zona de Mata, que és una de las àrees de major conflicte degut a les pressions per la terra destinada a la producció de canya de sucre per part del negoci agrari (monocultiu i latifundi)

D'una banda, es dóna recolzament jurídic i organitzatiu a 87 campaments per fer efectius els seus drets a l'accés i la tinença de la terra. També es dóna recolzament a 5 assentaments per a la incidència en polítiques de crèdit i mercat intern en l'enfortiment de la sobirania alimentària. Hi ha també l'objectiu d'enfortir els processos de formació en drets humans, així

com la discussió de gènere a l'interior del MST-Pe, per augmentar la organització i la participació política, especialment de les dones i els joves.

D'una altra banda, des de la Direcció Nacional del MST es va definir que el MST-Pe assumís la organització i la constitució del moviment a l'Estat de Roraima a la regió del Nord del país. Aquest és un dels Estats amb els índex més alts de violència i repressió a la zona rural, amb crims i desallotjaments forçosos de camperols/les.

Per això, un col·lectiu format per 6 militants del MST-Pe (un d'ells advocat) es desplaçarà a Roraima durant el temps que duri el projecte per formar i organitzar els camperols sense terra amb els que ja es tenia contacte, així com implementar la secretaria i establir acords de col·laboració amb les autoritats i les organitzacions locals.

PROMOCIÓ DEL DRET A L'ALIMENTACIÓ, ENFORTINT LA PARTICIPACIÓ DE LES ORGANITZACIONS CAMPEROLES EN LES POLÍTIQUES DE DESENVOLUPAMENT RURAL SOSTENIBLE

Març 2010 a febrer de 2012

Lloc: Paraguai

Contrapart local : BASE

Investigaciones Sociales

Import de la subvenció: 236.567 euros

Amb suport de:

El projecte persegueix la promoció del Dret a l'Alimentació mitjançant l'enfortiment de la participació de les organitzacions camperoles en la definició i articulació de polítiques de desenvolupament rural sostenible.

Amb això s'espera millorar la qualitat de vida de les comunitats camperoles, la gestió sostenible del medi ambient i augmentar la seguretat alimentària, directament relacionada amb el foment de l'agricultura familiar (principal font d'aliments del país).

Per a això s'actua en tres àmbits. En primer lloc, la implementació d'un Obser-

vatori del Dret a l'Alimentació que produeixi informació/estudis i anàlisi sobre la situació alimentària i els impactes de les polítiques existents, que serveixin d'eina per incidir i generar propostes. En segon lloc, l'enfortiment de les capacitats de participació i incidència de les organitzacions camperoles, amb especial empoderament de les dones; així com la mobilització de l'opinió pública i d'una Missió oficial al país del Relator especial de les Nacions Unides per al Dret a l'Alimentació. I, finalment, l'enfortiment de les xarxes nacionals i internacionals que treballen pel dret a l'alimentació per desenvolupar agendes de treball conjunt.

PROGRAMA TRIENNAL: “ENFORTIMENT DE LA SOBIRANIA ALIMENTÀRIA PER A LA REALITZACIÓ DELS DRETS ECONÒMICS, SOCIALS, CULTURALS I AMBIENTALS DE LES POBLACIONS URBANES D’EQUADOR”

Agost 2010 a juliol de 2013

Lloc: Equador

Contrapart local: Centro de Derechos
Económicos y Sociales (CDES)

Import de la subvenció: 337.500 euros

Amb el suport de:

El programa vol incidir la promoció de la sobirania alimentària mitjançant l'enfortiment del teixit associatiu i la participació articulada d'organitzacions urbanes i rurals en el seguiment, el control i la generació de propostes de política pública a Equador. Amb això s'espera millorar la qualitat de vida dels sectors populars urbans i rurals mitjançant la realització dels drets econòmics, socials, culturals

i ambientals vinculats al desenvolupament en el marc de polítiques de sobirania alimentària i, especialment, al dret a l'alimentació i l'aigua.

Per això s'intervé en tres àmbits: incidència en l'opinió pública mitjançant campanyes i capacitació sobre la importància de la sobirania alimentària i la gestió sostenible dels recursos naturals en la realització dels drets humans; la promoció i enfortiment dels espais urbans d'articulació a les ciutats de Quito, Cayambe, Riobamba, Azoguez, Cuenca i Loja per al desenvolupament d'una agenda conjunta de treball (aquestes ciutats són estratègiques per constituir-se com a centres de relació i decisió tant social com política de la regió andina del país, amb major potencial a la vegada d'incidir en els processos nacionals); i l'enfortiment de les capacitats de seguiment, proposta i incidència de les organitzacions urbanes i rurals mitjançant l'elaboració d'anàlisi i investigacions i l'assistència tècnic-jurídica.

ENFORTIMENT DEL DRET A LA ALIMENTACIÓ DE 15 COMUNITATS I ELS DRETS HUMANS DELS I DE LES CAMPEROLS/ES PARAGUAIANS

Desembre 2010 a novembre de 2012

Lloc: Paraguai

Contrapart local: Asociación de Agricultores de Alto Paraná (ASAGRAPA)

Import de la subvenció: 326.928 euros

Amb el suport de:

El projecte té com a objectiu central la defensa dels drets humans dels i de les dirigents d'organitzacions camperoles a nivell nacional, així com l'enfortiment del dret a l'alimentació i l'accés a la terra de 15 comunitats camperoles del Departament de l'Alt Paranà.

A nivell nacional, s'enforteixen les organitzacions camperoles en la defensa dels drets humans mitjançant l'assistència legal i la formació de 200 dirigents sobre els marc legals, estratègies i mecanismes d'exigibilitat de drets humans.

A l'Alt Paranà, es recolza la promoció de drets i millora de les condicions de vida de les comunitats a través de recolzament jurídic i organitzatiu a 15 comunitats (1.200 famílies) per fer efectius els seus drets d'accés i legalització de terra; la millora de la producció agrícola de 10 comunitats (250 famílies) mitjançant recolzament directe; i l'establiment d'acords amb institucions públiques pel foment del model agroecològic i la recuperació de llavors.

ELS DESC I LES DONES

FORMACIÓ

DONES I DRETS SOCIALS: DE LA CRISI DE LA CURA A LA REORGANITZACIÓ DEL TREBALL DOMÈSTIC

Dilluns 3 de maig de 2010

Lloc: Pati Llimona

En el marc de la Sisena Edició del Curs de Drets Socials, Ruth Mestre, professora de Filosofia del Dret i membre de l'Institut de Drets Humans de la Universitat de València va impartir la ponència: Dones i drets socials: de la crisi de la cura a la re-

organització del treball domèstic. Va presentar la sessió Celeste Arella, jurista, membre de Dones Juristes i de l'Observatori DESC.

ACCIONS D'INCIDÈNCIA I PARTICIPACIÓ EN CAMPANYES

PLATAFORMA VIRTUAL DE DISCUSSIÓ SOBRE DONES I HABITATGE

Durant el primer semestre de l'any l'Observatori es va encarregar de dinamitzar la discussió en l'àmbit d'Europa Occidental de la plataforma virtual impulsada per la Relatora Especial de Nacions Unides pel Dret a l'Habitatge, Sra. Raquel Rolnick. Aquesta plataforma virtual té com a objectiu permetre la participació d'entitats i persones en l'elaboració

del proper informe anual de la Relatora, el qual tractarà específicament sobre Dones i Habitatge.

La Relatora estava especialment interessada en conèixer els obstacles que a les diferents regions del món impedeixen l'accés de les dones a un habitatge digne, així com els retrocessos i els avenços duts a terme al llarg dels darrers anys.

Com a resultat d'aquesta iniciativa es van visibilitzar problemàtiques concretes que pateixen les dones en diferents indrets

del món per accedir a un habitatge digne. Algunes d'aquestes qüestions estan relacionades amb normatives o costums discriminatoris vers les dones.

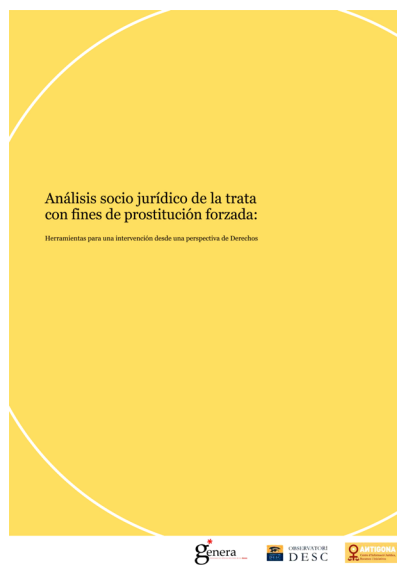
PUBLICACIONS

ANÀLISI SOCIO-JURÍDIC DE LA TRATA DE PERSONES AMB FINALITAT DE PROSTITUCIÓ FORÇADA: EINES PER A UNA INTERVENCIÓ DES D'UNA PERSPECTIVA DE DRETS

Autors: Clarissa Velocci, Lorena Garrido, Vanesa Valiño, Paula Arce, Sonia Vega, Maria Concetta Patti
Observatori DESC - Genera - Antígona
Data Publicació: Novembre 2011

L'informe s'emmarca en la col·laboració entre tres organitzacions amb diferents bagatges. D'una banda Genera, associació en defensa dels drets de les dones especialitzada en intervenció, formació i acció política en l'àmbit de les prostitucions. D'una altra, el Grup Antígona dones i drets en perspectiva de gènere, centre d'investigació jurídic-feminista vinculat a la Universitat Autònoma de Barcelona. En darrer lloc, l'Observatori de Drets Econòmics, Socials i Culturals (DESC), organització orientada al reconeixement de tots els drets – civils, polítics, socials i culturals - com a drets fonamentals de totes les persones.

Pel que fa a Europa Occidental es va constatar que els principals obstacles que pateixen les dones estan relacionats amb les polítiques neolliberals impulsades amb motiu de la crisi.

L'estudi parteix de dues premisses fonamentals. En primer lloc, la necessitat de que els poders públics abordinen fenòmens com la trata de persones amb finalitat de prostitució forçada des d'una perspectiva que prioritzi la defensa dels drets de les víctimes. En segon lloc, la urgència d'entendre aquesta problemàtica com a una manifestació més de la violència masclista. Només a partir d'aquestes dues consideracions es podran proposar solucions que responguin a l'especial vulnerabilitat de les persones afectades.

ACTUACIONS A AMÈRICA LLATINA

IMPLEMENTACIÓ AMB ENFOCAMENT DE GÈNERE DELS DRETS CONSTITUCIONALITZATS A L'HABITAT, L'HABITATGE I LA CIUTAT A BOLÍVIA

Març de 2011 a febrer de 2012

Import de la subvenció: 102.000€

Contraparts locals: Fundación "Red Habitat" i la Red Nacional de Mujeres Líderes Barriales de Bolívia

Amb el suport de:

El projecte tenia com a objectiu incidir en el desplegament de la nova Constitució Boliviana. Concretament, es volia participar en el desenvolupament normatiu i de polítiques públiques relacionades amb l'accés a un habitatge digne per tal que aquestes incorporessin

l'enfocament de drets i les necessitats específiques de les dones.

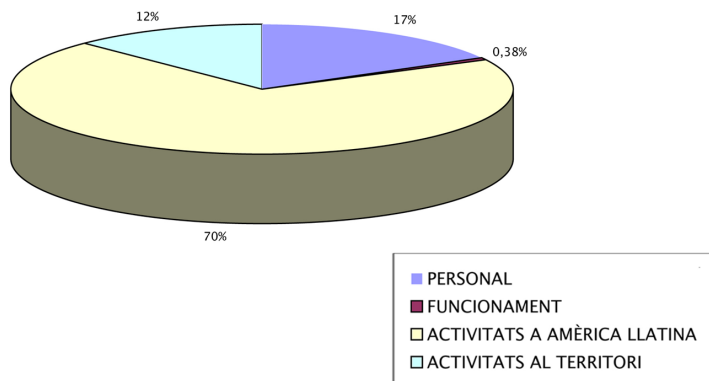
Amb aquest objectiu en ment, el projecte va contemplar accions de formació, reflexió i investigació orientades a enfortir la presència dels grups de dones organitzats en l'elaboració de les propostes normatives i de política pública. Així, per exemple, es va conformar una Mesa Técnica sobre Vivienda y Género integrada per diferents organitzacions de dones o bé d'habitatge i també de persones procedents de diferents àmbits com ara el dret o l'arquitectura. Alhora, es va participar activament en l'elaboració de la Ley de Financiamiento Solidario. Destaquem la publicació "Género, Vivienda y Hábitat. Una propuesta de índice de cumplimiento del Derecho a un Hábitat y a una Vivienda Adecuada con perspectiva de género".

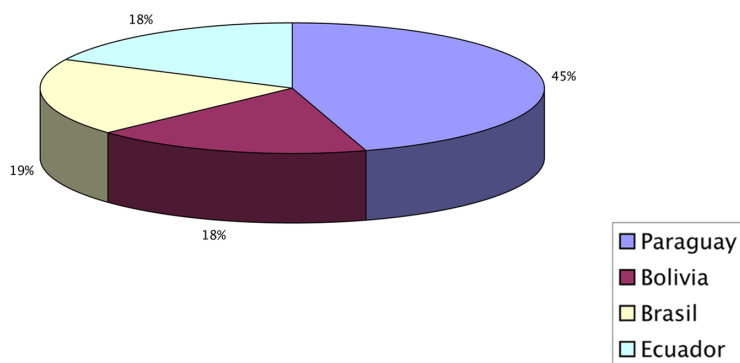
4. RESUM ECONÒMIC

DESPESA TOTAL	699.044,14 €
PERSONAL	118.784,27 €
FUNCIONAMENT	2.663,62 €
ACTIVITATS A AMÈRICA LLATINA	490.578,00 €
ACTIVITATS AL TERRITORI	87.018,25 €
INGRESSOS	669.127,78 €
CONVOCATÒRIES PROJECTES	646.195,10 €
SERVEIS: assessorament, cursos...	22.932,68 €
DESPESES PER PAÏSOS	490.578,00 €
Paraguay	222.771,00 €
Bolivia	86.260,00 €
Brasil	94.677,00 €
Ecuador	86.870,00 €

OBSERVATORI DESC DISTRIBUCIÓ DE LES DESPESES 2011

OBSERVATORI DESC DISTRIBUCIÓ ACTIVITATS AMÈRICA LLATINA PER PAÏSOS

OBSERVATORI DESC PROCEDÈNCIA DESPESES 2011

